

Zasady współpracy w wolontariuszami

W materiale zespół Centrum PISOP opracował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Więcej informacji oraz wzory dokumentów można znaleźć na stronie www.pisop.org.pl w zakładce Bank wiedzy i rozwiązań. Liczymy, że nasza pomoc w jeszcze większym stopniu pozwoli rozwijać współpracę organizacji pozarządowych z wolontariuszami.

W ramach Zasad, skupiliśmy się na następujących obszarach:

I. Kto może korzystać z pomocy wolontariuszy?	1
II. Kiedy podpisać Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką?	1
III. Co musi zawierać Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką?.....	2
IV. Jak wygląda sytuacja z osobami niepełnoletnimi?.....	2
V. Jakie obowiązki, zgodnie z ustawą są nałożone na Korzystającego?.....	2
VI. Jakie prawa posiada wolontariusz/ka?	3
VII. Jakie są zasady ubezpieczania wolontariuszy?	3
VIII. Czy są jakieś dodatkowe koszty dotyczące wolontariatu?	4

I. Kto może korzystać z pomocy wolontariuszy?

Zgodnie z art. 4 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Ustawa), znowelizowanej 05 sierpnia 2015 r., z pomocy wolontariuszy korzystać mogą uprawnione podmioty, które realizują swoje zadania w obszarze pożytku publicznego tylko w zakresie działalności statutowej. W praktyce oznacza to, że praca wolontariuszy nie może być wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej. Podmioty realizujące działania w obszarze pożytku publicznego, to przede wszystkim:

- organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ustawy (fundacje, stowarzyszenia, organizacje kościelne, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców i inne),
- organy administracji publicznej (np. urząd gminy),
- jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej (np. szpitale, przedszkola, szkoły, ośrodki pomocy społecznej).

Warto pamiętać, że w przypadku organizacji pozarządowych wolontariusze nie mogą być angażowani w działalność gospodarczą.

II. Kiedy podpisać Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką?

W przypadku trwania współpracy Korzystającego z wolontariuszem/ką poniżej 30 dni wystarczy jedynie porozumienie ustne – można oczywiście podpisać umowę, ale nie jest to obligatoryjne. Kiedy jednak wolontariusz/szka będzie zaangażowany/a u Korzystającego

powyżej 30 dni (chodzi o ciągłość współpracy, a nie przepracowane przez wolontariusza/kę dni), porozumienie musi przybrać formę pisemną. Ciągłość współpracy oznacza, że nie ma znaczenia czy wolontariusz/ka pracuje codziennie czy tylko raz w tygodniu po kilka godzin (np. w ramach porozumienia pomaga przy promocji działań organizacji 8 godzin w tygodniu, po 30 dniach od rozpoczęcia współpracy należy zawrzeć pisemne porozumienie).

III. Co musi zawierać Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką?

Porozumienie przede wszystkim musi zawierać minimalny zakres, tj:

- zakres i czas pracy wolontariusza/ki,
- charakter pomocy oraz zadania,
- informacje o sposobie rozwiązania Porozumienia.

Inne informacje i ustalenia zawarte w Porozumieniu są zależne od stron.

Wzór Porozumienia można znaleźć na stronie www.pisop.org.pl w zakładce Bank wiedzy i rozwiązań.

IV. Jak wygląda sytuacja z osobami niepełnoletnimi?

Osoby niepełnoletnie mogą być wolontariuszami, ich wiek nie przekreśla chęci i możliwości udzielenia przez nich pomocy. W takim przypadku wymagana jest zgoda ich rodziców/prawnych opiekunów (wzór oświadczenia przedstawicieli ustawowych/opiekunów prawnych wolontariusza/ki stanowi załącznik nr 2 do Porozumienia o współpracy z wolontariuszem/ką i można go znaleźć na stronie www.pisop.org.pl w zakładce Bank wiedzy i rozwiązań).

V. Jakie obowiązki, zgodnie z ustawą są nałożone na Korzystającego?

Poniżej określono kluczowe obowiązki po stronie Korzystającego, określone przez Ustawę:

- a) w przypadku ciągłości współpracy Korzystający – wolontariusz powyżej 30 dni – należy podpisać Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką,
- b) jeśli wolontariusz/ka sobie tego życzy, Korzystający po zakończeniu współpracy jest zobowiązany przygotować zaświadczenie potwierdzające jego/jej pracę. Zaświadczenie może zawierać informacje dotyczące czasu, w którym wolontariusz/ka świadczył pomoc oraz zakresu wykonywanych przez niego/nią zadań. Możliwe jest także wystawienie pisemnej opinii/referencji nt. pracy wolontariusza/ki,
- c) wdrożenie wolontariusza/ki w jego/jej zadania oraz w działania Korzystającego. Idealną opcją jest wyznaczenie do współpracy z wolontariuszami koordynatora/rki wolontariatu, czyli osoby, która będzie miała z nimi bezpośredni i stały kontakt oraz która będzie towarzyszyć jemu/jej na poszczególnych etapach współpracy w organizacji,
- d) pokrycie kosztów podróży służbowych i diet dokonywane jest na takich samych warunkach jak w stosunku do pracowników (jeśli Korzystający zatrudnia pracowników), dotyczy to także innych ponoszonych kosztów, związanych

z wykonywaniem świadczeń na rzecz Korzystającego. Ustawa dopuszcza zwolnienie z obowiązku zwrotu wymienionych kosztów w przypadku kiedy wolontariusz/ka złoży w tej sprawie oświadczenie na piśmie (wzór stanowi Załącznik nr 1 do Porozumienia o współpracy z wolontariuszem/ką, można go znaleźć na stronie www.pisop.org.pl w zakładce Bank wiedzy i rozwiązań).

VI. Jakie prawa posiada wolontariusz/ka?

Poniżej określono kluczowe prawa po stronie wolontariusza/ki, określone przez Ustawę:

- a) wolontariusz/ka ma pełne prawo do wykorzystania dokumentów poświadczających współpracę z Korzystającym, w której pełnił/a wolontariat. Może np. załączyć je do CV, ponieważ potwierdzają one zakres czynności oraz nabyte przez niego/nią umiejętności,
- b) wolontariusz/ka ma prawo do informacji na temat możliwych zagrożeń dla jego/jej zdrowia oraz bezpieczeństwa związanego z pracą, którą ma świadczyć. Jest to podstawowy obowiązek, który należy wypełnić w stosunku do niego/niej, tak samo jak w przypadku pracownika zatrudnionego u Korzystającego,
- c) Ustawa nie reguluje tego, czy musi zostać zapewnione wolontariuszowi/ce płatne szkolenie z zakresu BHP. Wszystko zależy od Korzystającego i jego zasobów. Warto jednak zadbać o bezpieczeństwo wolontariuszy.

VII. Jakie są zasady ubezpieczenia wolontariuszy?

Poniżej przedstawiono zasady ubezpieczenia wolontariuszy, wynikające z Ustawy:

1. ubezpieczenie zdrowotne

W przypadku gdy wolontariusz/ka nie ma opłacanych składek na ubezpieczenie zdrowotne, strona korzystająca może taką składkę opłacić, nie jest to jednak obowiązek. Taka możliwość nie istnieje, gdy wolontariusz/ka posiada ubezpieczenie zdrowotne (np. uczniowie, studenci, osoby niepełnoletnie, pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenie, osoby bezrobotne zarejestrowane w Urzędzie Pracy). Ubezpieczenie obejmuje okres, na jaki zawarte jest Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką. W przypadku decyzji o ubezpieczeniu zdrowotnym, podstawą do wyliczenia składki dla wolontariusza/ki jest kwota najniższego wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę.

2. ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)

Zgodnie z Ustawą każdy wolontariusz/ka musi posiadać ubezpieczenie NNW bez względu na miejsce i rodzaj wykonywanej pracy. Kiedy umowa z wolontariuszem/ką zostaje zawarta na okres krótszy niż 30 dni, organizacja jest zobowiązana do wykupienia ubezpieczenia NNW w firmie ubezpieczeniowej.

W przypadku współpracy przez okres dłuższy niż 30 dni, jest on objęty ubezpieczeniem na mocy „Ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach”. Opiekę nad nim w tym zakresie sprawuje państwo polskie

poprzez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W razie wypadku to właśnie on wypłaca rentę, jednorazowe odszkodowanie lub świadczenie zdrowotne.

W praktyce warto zawrzeć z wolontariuszem/ką Porozumienie o współpracy na czas określony, dłuższy niż 30 dni, wtedy zostaje on/a objęty/a ochroną ubezpieczeniową przez państwo od pierwszego dnia wykonywania świadczeń.

3. ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (OC)

Wolontariusz/ka jest stroną umowy cywilnoprawnej (umową cywilnoprawną jest Porozumienie o współpracy z wolontariuszem/ką), należy więc stosować przepisy Kodeksu cywilnego dot. stosunku łączącego wolontariusza/kę z Korzystającym. Wolontariusz/ka może odpowiadać za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania lub za czyny niedozwolone.

Ustawa nie reguluje przedmiotu ubezpieczenia OC. Organizacja sama powinna rozważyć możliwość wykupienia ubezpieczenia OC szczególnie w przypadku, gdy powierza wolontariuszowi/ce mienie lub gdy wolontariusz/ka sprawuje opiekę nad podopiecznymi (np. podczas wycieczki z dziećmi).

VIII. Czy są jakieś dodatkowe koszty dotyczące wolontariatu?

Zgodnie z Ustawą wszystkie koszty dotyczące współpracy z wolontariuszem/ką ponosi Korzystający (np. koszty przejazdów, podróży służbowych, diet, rozmów telefonicznych, szkoleń oraz dojazdu do miejsca pracy).